OSVRT GLAVNOG UREDNIKA

Poštovani i dragi čitatelji časopisa Plin!

Raduje me što mogu konstatirati da je hrvatsko plinsko gospodarstvo spremno za predstojeću ogrjevnu sezonu. O tome će se detaljno govoriti na Danu plina koji će se obilježiti 15. listopada u organizaciji HSUP-a.

Globalno tržište plina u 2025. godini bilo je obilježeno usporavanjem potražnje – rast se, prema službenim podacima Međunarodne agencije za energiju (IEA), spustio na oko 1 % uslijed oslabljene industrijske aktivnosti. Dok su u Europi plinske elektrane privremeno nadomještale manju proizvodnju iz obnovljivih izvora, azijsko-pacifička regija – predvođena Kinom – zabilježila je izrazitu suzdržanost zbog visoke osjetljivosti na cijene.

Iako se za 2026. godinu predviđao oporavak globalne potražnje i stabilizacija zahvaljujući novim kapacitetima UPP-a iz SAD-a i Katara, stvarnost na tržištu ponovno je demantirala prognoze. Umjesto očekivanog olakšanja, tržište je ranije ove godine pretrpjelo snažan opskrbni šok uzrokovan eskalacijom sukoba na Bliskom istoku i blokadom Hormuškog tjesnaca, koji je inače ključna ruta za petinu svjetskog UPP-a.

Ove geopolitičke napetosti, u kombinaciji s dugotrajnim ljetnim toplinskim valovima, prekinule su razdoblje stabilnosti na europskom referentnom tržištu (TTF). Ljetne day-ahead cijene, koje su se prošle godine kretale u komotnom rasponu od 31 do 34 €/MWh, u kolovozu 2026. probile su granicu od 60 €/MWh. Terminski ugovori za nadolazeću zimu 2026./2027. reflektiraju opravdan strah tržišta od hladnih valova, pozicionirajući se na iznimno visokim razinama koje unose nemir među kupce.

Transatlantska razlika u cijeni ponovno se produbila. Američko tržište ostaje izolirano i znatno jeftinije, što jasno potvrđuje da Europa svoju energetsku neovisnost i sigurnost opskrbe i dalje plaća skuplje. Takav cjenovni pritisak ugrožava konkurentnost europskih proizvođača, ugrađuje se u krajnje cijene proizvoda i produbljuje industrijsku krizu na kontinentu.

Usporavanje utiskivanja plina izravno se odrazilo na europska skladišta, koja u kolovozu 2026. bilježe izrazito niske razine za ovo doba godine. Dok je prosjek EU-a krajem kolovoza prošle godine iznosio 77,3 %, trenutačna popunjenost na razini Unije pala je na skromnih 61,4 % jer su visoke cijene odvratile trgovce od agresivne kupnje. Stanje je vrlo heterogeno: Njemačka se bori na kritičnih 50,1 %, Francuska i Austrija su oko 64 %, dok Italija stoji bolje s blizu 80 %.

U tom kontekstu, Republika Hrvatska se trenutačno nalazi u malo povoljnijoj poziciji od europskog prosjeka. Podzemno skladište plina Okoli krajem kolovoza bilježi popunjenost od 66 %. Iako je to znatno niže od lanjskih 89,9 %, dinamika utiskivanja u Hrvatskoj je intenzivirana zahvaljujući Vladinim mjerama kojima je naloženo obvezno punjenje do minimalno 85 % kapaciteta do listopada, što ulijeva nužnu dozu sigurnosti pred ogrjevnu sezonu.

Europa ulazi u novu zimsku sezonu s tanjim „sigurnosnim jastukom“ u skladištima nego prethodne godine. Iako neposredne fizičke nestašice plina trenutačno nema, osjetljivost na vremenske prilike i geopolitičke rizike ostaje visoka. Snažna volatilnost i brzi skokovi cijena na tržištima već su se vratili, potvrđujući da je plinska kriza i dalje moguća.